

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100849

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-10-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончар Катерина Олександрівна

2. Kateryna O. Gonchar

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 072

Назва наукової спеціальності: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Фінанси, банківська справа та страхування

Дата захисту: 12-04-2023

Спеціальність за освітою: Фінанси, банківська справа та страхування

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Наказ 9/ID1042

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.73, 06.73.55

Тема дисертації:

1. Фінансовий контролінг в управлінні операційним ризиком банку.
2. Financial controlling in the operational risk management of the bank.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі удосконалено теоретико-методичні засади фінансового контролінгу операційного ризику банку та представлено практичні рекомендації щодо розробки ефективної системи фінансового контролінгу в управлінні операційним ризиком банку. Обґрунтовано необхідність здійснення фінансового контролінгу операційного ризику, надано власне тлумачення понять «фінансовий контролінг» та «фінансовий контролінг операційного ризику». Запропоновано застосування фінансового контролінгу як одного з основних інструментів комплексного управління банківськими бізнес -процесами. Досліджено причинно-наслідковий зв'язок появи операційного ризику в банку та описано вплив факторів операційного ризику на показники ефективності бізнес -процесів банку. Узагальнено та систематизовано компоненти методології фінансового контролінгу операційного ризику, а також удосконалено завдання та функції фінансового контролінгу операційного ризику. Конкретизовано принципи, якими повинен користуватися підрозділ з фінансового контролінгу операційного ризику для ефективного управління операційним ризиком. На основі комплексного аналізу науково-методичних підходів до організації системи фінансового

контролінгу операційного ризику банку надано визначення поняття «система фінансового контролінгу операційного ризику банку» з акцентом на оптимізацію бізнес-процесів банку та покращення показників їх діяльності. Представлено окремі компоненти системи фінансового контролінгу операційного ризику, визначено функціонал кожного компоненту системи. Зазначено, що нормативно-правова база з управління операційним ризиком є одним з найважливіших компонентів системи фінансового контролінгу операційного ризику, здійснено її розподіл на три рівні, надано детальну характеристику та описано призначення кожного рівня. Запропоновано шляхи вдосконалення вітчизняного законодавства в сфері управління операційним ризиком банку, акцентуючи увагу на гнучкості, швидкості реакції, захисті інформації та імплементації міжнародних стандартів. Розроблено та запропоновано до практичного застосування приклад ведення реєстру подій операційного ризику для конкретного бізнес-процесу банку, що дозволяє наочно оцінити масштаби операційного ризику в окремому бізнес-процесі банку, а також допоможе надати вказівки, рекомендації та запропонувати зміни в робочому середовищі. На основі базельських рекомендацій з використанням стандартизованого підходу до обчислень здійснено розрахунок капіталу для покриття операційного ризику для вітчизняних банків, а також проведено обчислення нормативу адекватності регулятивного капіталу до і після врахування операційного ризику в системно важливих банках України, в результаті чого зроблено висновок про необхідність безперервного здійснення фінансового контролінгу операційного ризику, а також здійснено ранжування банків з високим, середнім та низьким ступенем загрози операційного ризику для фінансового стану банку. У дисертаційному дослідженні нами визначено операційні ризики, що спричинені цифровізацією банківського сектору економіки, надано їх характеристику, а також узагальнено засоби, переваги та недоліки цифрових трансформацій в банківській сфері у контексті реалізації операційного ризику. Деталізовано та класифіковано джерела отримання даних про події операційного ризику. З'ясовано, що на практиці розробка високоавтоматизованих та максимально деталізованих баз даних і програмних комплексів з накопичення інформації про події операційного ризику в еру цифрових трансформацій економіки та банківського сектору є невід'ємним компонентом для формування ефективної системи фінансового контролінгу операційного ризику. На основі аналізу витрат на виконання наукових досліджень і розробок та прогнозу ключових показників ефективності цифровізації української економіки виявлено позитивні трансформаційні зміни в технологічному та інноваційному середовищі, які впливають на діджиталізацію банківського сектору, проте є однією з причин реалізації операційного ризику. Визначено засоби, переваги та недоліки цифрових трансформацій в банківській сфері у контексті реалізації операційного ризику. Запропоновано механізм розрахунку інтегрального показника фінансового контролінгу в управлінні операційним ризиком банку в умовах обмеженого доступу до внутрішньобанківської інформації про стан операційного ризику в різних бізнес-процесах банку. Обґрунтовано вибір показників, які характеризують функціонування основних бізнес-процесів банку, в якості показників фінансового контролінгу операційного ризику. Обґрунтовано економічну доцільність створення системи фінансового контролінгу операційного ризику банку, проведено розрахунок потенційних витрат на створення системи фінансового контролінгу операційного ризику та сформовано відповідний кошторис. Запропоновано шляхи мінімізації впливу внутрішніх (процеси, люди, системи) та зовнішніх джерел операційного ризику на фінансовий стан банку.

2. The dissertation improves the theoretical and methodological principles of financial controlling of operational risk of the bank and presents practical recommendations for developing an effective system of financial controlling in the management of operational risk of the bank. The necessity of financial controlling of operational risk is substantiated, own interpretation of the concepts "financial controlling in the bank" and "financial controlling of operational risk" is given. The use of financial controlling as one of the main tools of integrated management of banking business processes is proposed. The causal relationship between the occurrence of operational risk in the bank is studied and the influence of operational risk factors on the performance of the bank's business processes is described. The components of the methodology of financial controlling of operational risk are generalized and systematized, as well as the tasks and functions of financial controlling of operational risk are improved. The principles to be used by the financial risk control unit for effective operational risk management are specified.

Based on a comprehensive analysis of scientific and methodological approaches to the organization of financial control system of operational risk of the bank, the definition of "financial control system of operational risk of the bank" with emphasis on optimizing the bank's business processes and improving their performance was provided. The separate components of the system of financial controlling of operational risk are presented, the functions of each component of the system are determined. It is noted that the regulatory framework for operational risk management is one of the most important components of the system of financial controlling of operational risk, its division into three levels and provides a detailed description and description of the purpose of each level. Ways to improve domestic legislation in the field of operational risk management of the bank with an emphasis on flexibility, speed of response, information protection and implementation of international standards are proposed. An example of maintaining a register of operational risk events for a specific business process of the bank has been developed and proposed for practical application, which allows to visually assess the extent of operational risk in a particular business process of the bank. Based on the Basel recommendations using a standardized approach to calculations, the calculation of capital to cover operational risk for domestic banks was performed, as well as the calculation of regulatory capital adequacy ratio before and after operational risk in systemically important banks of Ukraine, resulting in ranking of banks with high, medium and low degree of operational risk threat to the bank's financial condition. In the dissertation we identified operational risks caused by digitalization of the banking sector of the economy, provided their characteristics, as well as summarized the means, advantages and disadvantages of digital transformations in the banking sector in the context of operational risk. Sources of obtaining data on operational risk events are detailed and classified. It was found that in practice the development of highly automated and highly detailed databases and software packages for the accumulation of information on operational risk events in the era of digital transformations of the economy and banking sector is an integral component for effective financial control of operational risk. Based on the analysis of research costs and forecast key performance indicators of the Ukrainian economy, positive transformational changes in the technological and innovation environment have been identified, which affect the digitalization of the banking sector and is one of the reasons for operational risk. The ways, advantages and disadvantages of digital transformations in the banking sector in the context of operational risk are identified. By comparing the dynamics of the financial stress index for Ukraine and the average regulatory capital adequacy ratio in the banking system after taking into account operational risk, the following dependence was revealed: decreasing the financial stress index increases the regulatory capital adequacy ratio, this indicates the direct impact of the situation in the financial sector of Ukraine on the regulatory capital adequacy ratio. The economic expediency of creating a system of financial controlling of operational risk of the bank is substantiated, the calculation of potential costs for creating a system of financial controlling of operational risk is made and the corresponding estimate is formed. Ways to minimize the impact of internal (processes, people, systems) and external sources of operational risk on the financial condition of the bank are proposed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Коваленко В.В., Сівкова К.О. Розвиток системи ризикменеджменту банків в умовах цифрової економіки. Теорія та методологія формування інвестиційнофінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства : монографія / за ред. Л.М. Савчук, А.В. Череп. Дніпро: Журфонд. 2019. С.123-138.

- Гончар К.О. Сучасні підходи до оцінки операційного ризику банків. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. №1(67). С.130-136.
- Гончар К. О. Нормативноправова база з управління операційним ризиком банку. Modern Economics. 2020. № 21(2020). С. 59-65.
- Сівкова К.О. Міжнародні стандарти організації комплаєнсконтролю в банках. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. №6 (17).
- Коваленко В.В., Гончар К.О. Методичний інструментарій оцінювання операційного ризику в банках в умовах цифрової економіки. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № 12 (278279). С. 46-52.
- Гончар К.О. Науковометодичний підхід до кластеризації системно важливих банків за їх схильністю до операційного ризику. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2022. № 34 (292293). С.46-52.
- Коваленко В., Шелудько С., Радова Н., Муршудлі Ф., Гончар К. Міжнародні стандарти регулювання банківського капіталу. Фінансовокредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 1(36), С. 35-45.
- Сівкова К.О. Операційний ризик банку – методи та інструменти управління. EVROPSKÝ ČASOPIS EKONOMIKY A MANAGEME. 2019. Том 5 (Вип.1).
- Сівкова К.О. Комплаєнсконтроль в банках: міжнародний та вітчизняний досвід. Збірник тез доповідей міжнародної науковопрактичної конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права». Полтава: Центр фінансовоекономічних наукових досліджень. 10 листопада 2018 р. Ч. 4. С. 59-62.
- Сівкова К.О. Фінансовий контролінг операційного ризику банку: види та функції. Збірник матеріалів II Міжнародної науковопрактичної конференції «Проблеми і перспективи сучасного розвитку фінансів, обліку та банківської діяльності». Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 18 березня 2019 р. С. 183-185.
- Сівкова К.О. Функції фінансового контролінгу операційного ризику банку в умовах цифрової економіки. Збірник матеріалів науково.практичної інтернетконференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Розвиток банківських послуг та інновацій в цифровій економіці». Київ: Київський національний економічний університет. 14 квітня 2019 р. С. 316-318.
- Сівкова К.О. Завдання та принципи фінансового контролінгу в управлінні операційним ризиком банку. Збірник матеріалів IV Міжнародної науковопрактичної Інтернетконференції «Фінансовокредитна система: проблеми та інновації». Одеса: Одеський національний економічний університет. 2019. С. 145-147.
- Сівкова К.О. Оцінювання та управління операційним ризиком банку в умовах цифрової економіки. Збірник матеріалів Міжнародної науковопрактичної Інтернетконференції «Трансформація фінансовокредитних відносин в умовах цифрової економіки». Одеса: Одеський національний економічний університет. 2021 квітня 2019 р. С.143-146.
- Коваленко В.В., Гончар К.О. Трансформація підходів до управління операційним ризиком банку. III International Scientific Conference AntiCrisis Management: State, Region, Enterprise. Le Mans, France: Baltija Publishing. November 22th, 2019. P.111-115.
- Гончар К.О. Управління операційним ризиком в банках України в умовах глобальної нестабільності. Збірник матеріалів VII Міжнародної науковопрактичної інтернетконференції «Актуальні проблеми менеджменту, фінансів та публічного управління в сучасних глобалізаційних процесах». Ірпінь: Університет ДФС України. 19 березня 2020 р. С. 256-259.
- Гончар К.О. Формування системи фінансового контролінгу в управлінні операційним ризиком банку. Збірник матеріалів Всеукраїнської науковопрактичної 19 конференції молодих вчених «Глобалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки». Одеса: Одеський національний економічний університет. 26 березня 2020 р. С. 160-164.

- Гончар К.О. Особливості управління операційним ризиком банку в умовах цифрової трансформації економіки. Збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науковопрактичної Інтернетконференції «Цифрова трансформація фінансового сектора економіки». Одеса: Одеський національний економічний університет. 0910 квітня 2020 р. С. 160-163.
- Гончар К.О. Оцінка операційного ризику як важливий етап фінансового контролінгу операційного ризику банку. Матеріали III Міжнародної науковопрактичної конференції «Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління». Одеса: Одеський національний політехнічний університет. 5 листопада 2020 року. С. 118-120.
- Гончар К.О. Комплексний підхід до визначення інтегрального показника фінансового контролінгу в управлінні операційним ризиком банку. Збірник матеріалів Всеукраїнської науковопрактичної конференції молодих вчених «Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки». Одеса: Одеський національний економічний університет. 21 жовтня 2021 р. С.128-130.
- Гончар К.О. Переваги та недоліки реалізації системнодинамічного підходу в програмному забезпеченні iThink для розробки моделі фінансового контролінгу операційного ризику банку. Збірник тез доповідей II Міжнародної науковопрактичної конференції «Сучасний стан, проблем та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем». Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. 20 травня 2022 року. С. 292-294.
- Коваленко В.В., Гончар К.О. Ефективні шляхи мінімізації впливу джерел операційного ризику на фінансовий стан банку. Матеріали V Міжнародної науковопрактичної інтернетконференції молодих учених «Управління економічними процесами на макроі мікрорівні: проблеми та перспективи вирішення». Львів: 20 Видавництво Львівської політехніки. 2526 травня 2022 р. С. 59-61.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U002955; 0114U002644; 0116U006782

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жердецька Лілія Вікторівна

2. Lilia V. Zherdetska

Кваліфікація: д. е. н., доцент, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5398-868X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Vrw1i6MAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лавренюк Владислав Володимирович
2. Vladyslav V. Lavreniuk

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1069-0928

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=mSxuVyYAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: проспект Перемоги, буд. 54/1, Київ, 03057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Абрамова Алла Сергіївна
2. Alla S. Abramova

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3364-8316

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=xi0sG2QAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія
Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сергеева Олена Степанівна

2. Olena S. Sergeeva

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5523-3894

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=avTmQbsAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слатвінська Марина Олександрівна

2. Maryna O. Slatvinska

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7356-1189

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Lawvgx0AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Жердецька Лілія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Жердецька Лілія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сачук Юлія Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна